

Bilgibilim Eğitiminin Geleceği

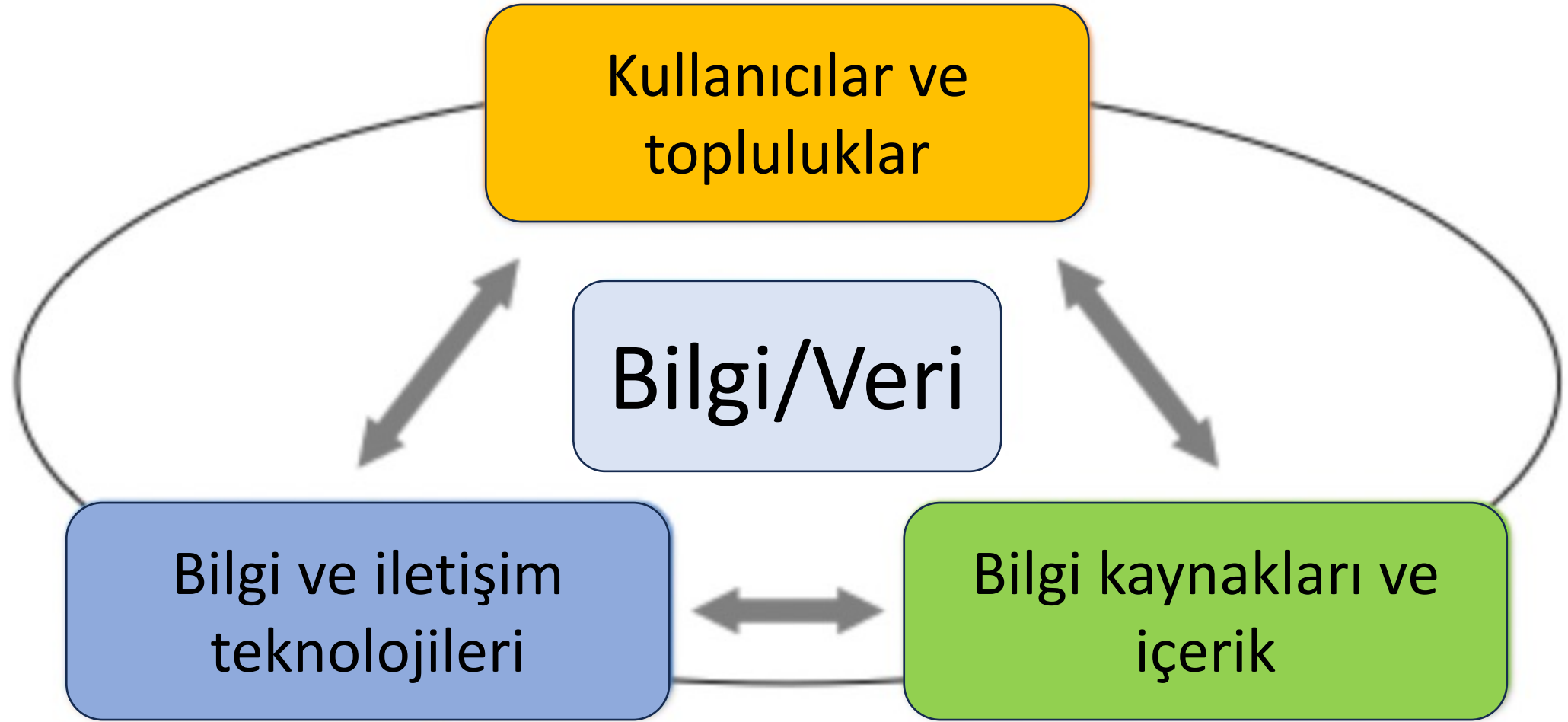
Yařar Tonta

yasartonta@gmail.com

Plan

- Bilgi/Veri . . .
- Dijital Dönüşüm
- Yapay Zekâ (YZ)
- YZ Tabanlı Sohbet Robotları Geleceğin Bilgi Erişim Sistemleri Olabilir Mi?
- Bilgibilimin ve Bilgibilim Eğitiminin Geleceği

“Bilgi” Okulu (ISchool)

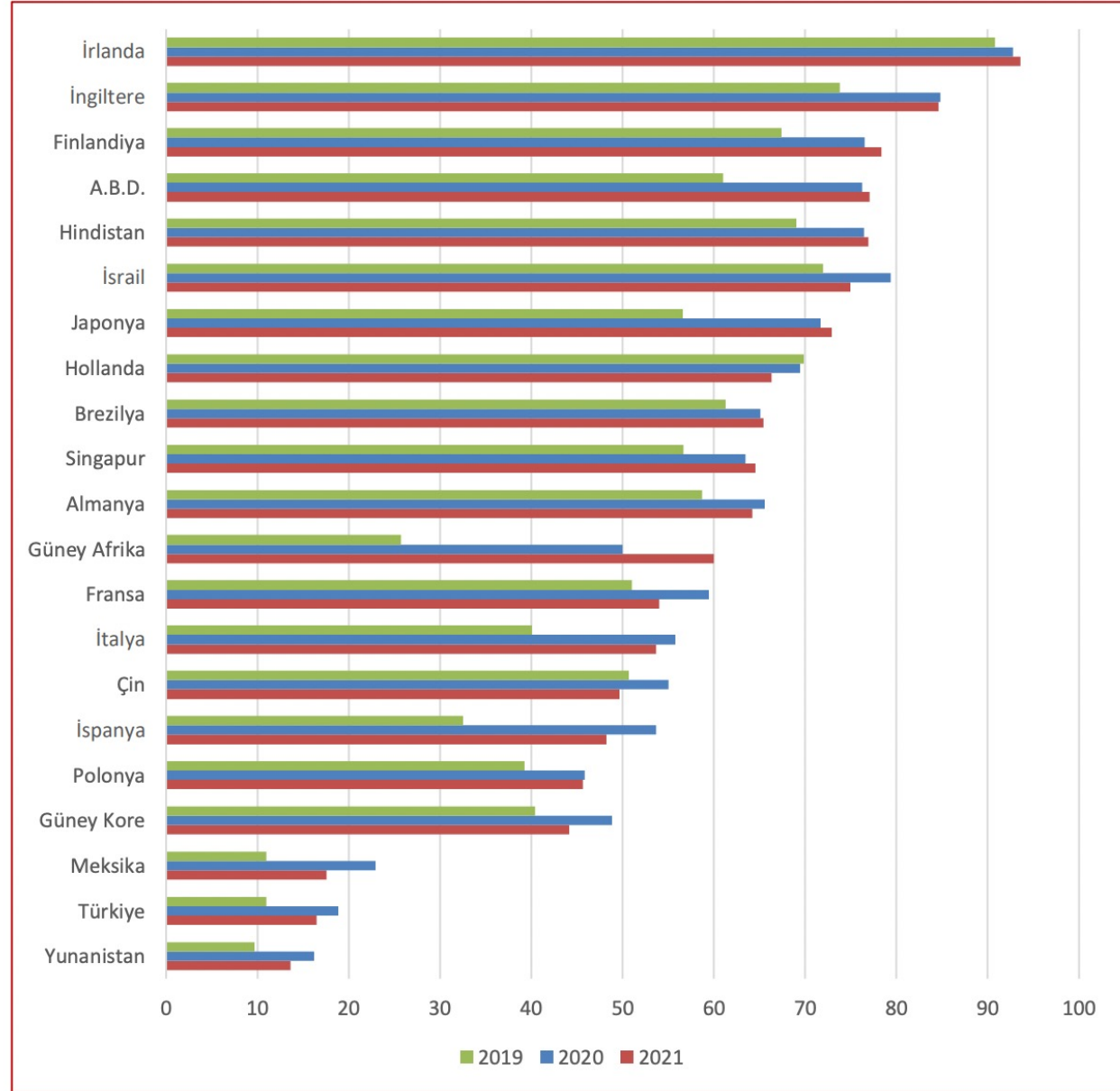
Dijital Dönüşüm

- “yıkıcı teknolojileri kullanarak iş süreçlerini dönüştürme”
- “iş süreci optimizasyonu için veri odaklı tekniklerden ve yıkıcı teknolojilerden yararlanma.”

Türkiye Dijital Dönüşüm Endeksi

	2019	2020	2021	2022
TÜRKİYE DİJİTAL DÖNÜŞÜM ENDEKSİ	2,94	3,06*	3,21*	3,12
A. EKOSİSTEM BİLEŞENİ	2,87	2,95	3,09	3,02
1. Boyut: Yasal Zemin ve İşleyiş	2,76	2,82	3,01	2,94
2. Boyut: Yenilik ve Yatırım Ortamı	2,98	3,09	3,17	3,11
B. YETERLİLİK BİLEŞENİ	3,19	3,24*	3,27*	3,26
3. Boyut: Altyapı	2,34	2,27	2,32	2,44
4. Boyut: Satın Alınabilirlik	4,54	4,54	4,43*	4,49
5. Boyut: Beceriler	2,69	2,89*	3,07*	2,85
C. KULLANIM BİLEŞENİ	2,88	3,16	3,36	3,21
6. Boyut: Bireysel Kullanım	3,20	3,22*	3,29*	3,37
7. Boyut: İş Dünyası Kullanımı	2,77	3,32	3,41	3,10
8. Boyut: Kamu Kullanımı	2,66	2,92	3,37	3,17
D. DÖNÜŞÜM BİLEŞENİ	2,81	2,88*	3,14	2,97
9. Boyut: Dijitalleşen Ekonomi	2,36	2,18	2,25	2,16
10. Boyut: Dijitalleşen Toplum	3,26	3,58	4,03	3,78

Dijital Olarak Teslim Edilebilir Hizmet İhracatı (% toplam hizmet ticareti)

Bellek Kurumları: Kütüphaneler, Arşivler, Müzeler, Galeriler

- Kil tablet, kâğıt-kalem kullanarak beyin dışında bilgi depolanması – **8000 yıl**
- Beyin dışında depolanan bilgilerin kütüphaneler, müzeler, arşivler, galeriler (GLAM) aracılığıyla hizmete sunulması – **5000 yıl**

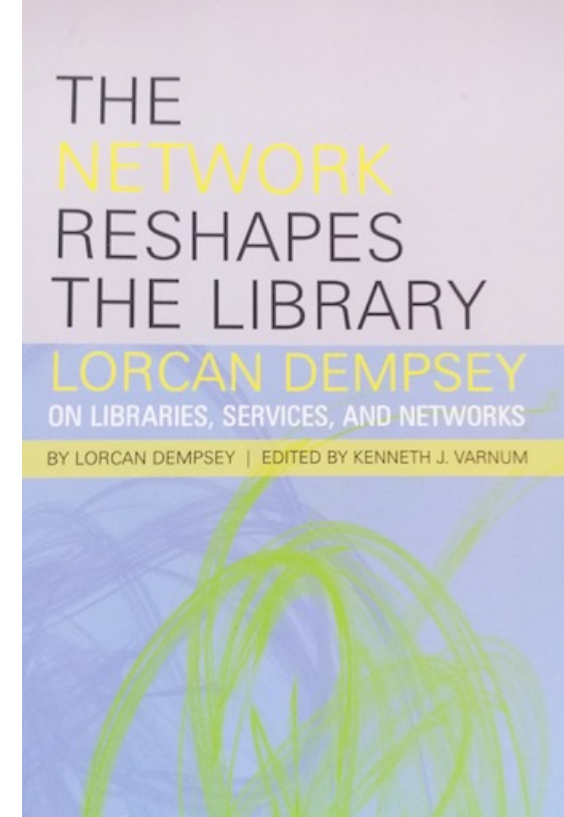
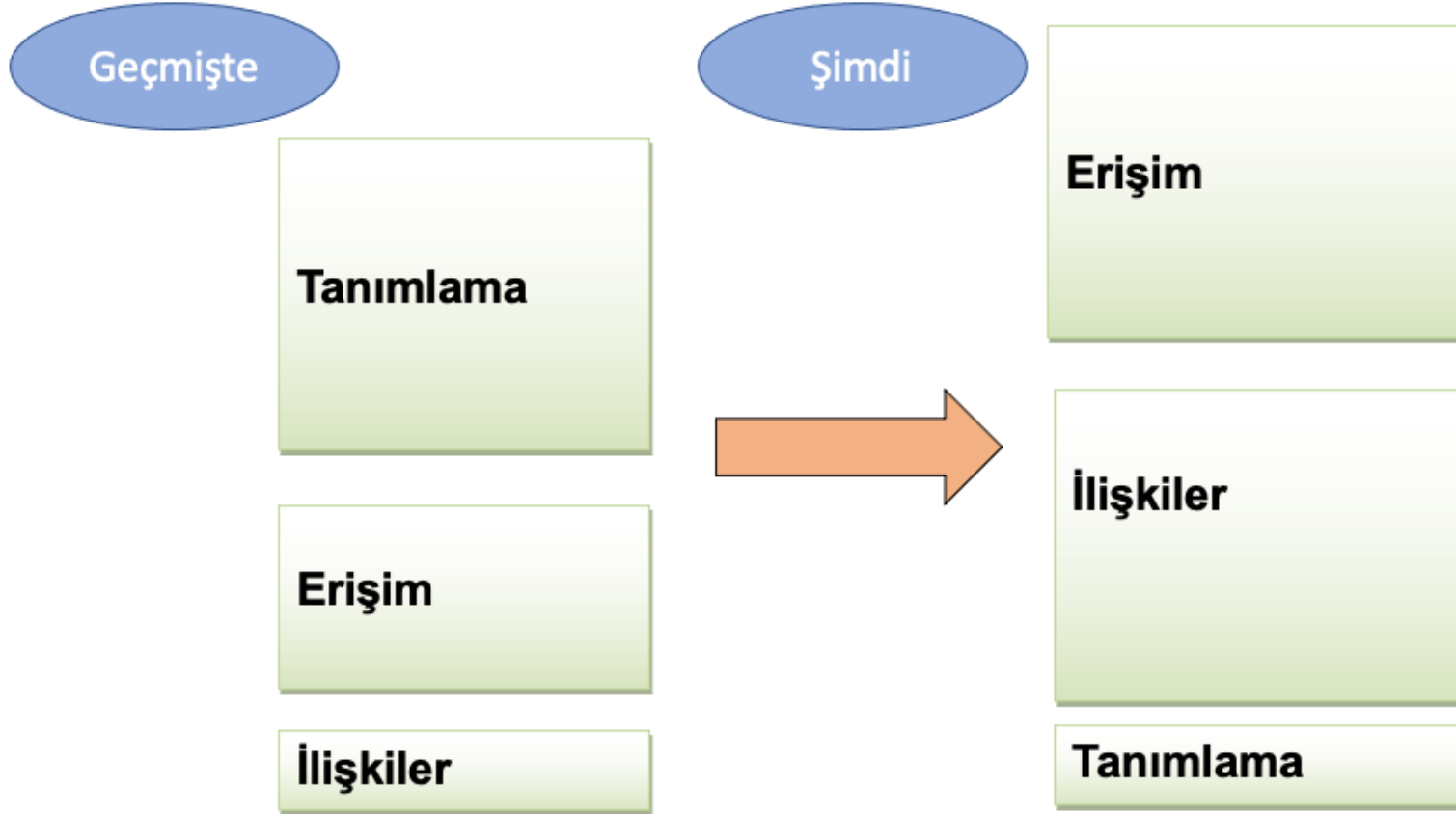
Matbaa, İnternet ve Dijital Dönüşüm

Bellek Kurumlarında Dijital Dönüşüm

- “Zarf” (bilgi) ile “mazruf”un (üzerinde kayıtlı olduğu nesne) birbirinden ayrılması
- Küresel ölçekte kaynak keşfi: Üst verilere / tam metinlere 7/24 çevrimiçi / mobil erişim
- Bilginin çözünürlüğünün artması: “Veri olarak derlemeler” ve “bilişimsel erişim”
- “Kaynak merkezli” bilgi yönetiminden “erişim/ilişki merkezli” bilgi yönetimine geçiş

Internet Kütüphaneleri Yeniden Biçimlendirdi

DEVLET ARŞİVLERİ BAŞKANLIĞI

ANKARA ÜNİVERSİTESİ
YAZMA ESERLER KATALOĞU

T.C. Kimlik No / Passpo

şifre / password

Giriş Yap

e-De

[Parolanızı mı unuttunuz/Forgot your P](#)

Hesabınız Yoksa

If you don't have an account, create now
Üyelik Formu/Account Form

e-posta: yazmalardtcf@humanity.ankara.edu.tr

TÜRKİYE İŞ BANKASI

... Mi? Evet!

digitalcollections.universiteitleiden.nl/view/item/3379180?solr_nav%5Bid%5D=7a0c5b8997415601b3b1&solr_nav...

Page 12 of 1059

Description

Extent	1b-524b.
Title	Tāj al-Tawārīkh
Creator/other	Hōca Efendi, Sa'd al-Dīn b. Ḥasan
Note	Ottoman Turkish. Copied for Golius by Shahīn Qandī.
Reference	Catalogus Codicum Orientalium Bibl. Acad. Lugd., 948
Language	Turkish, Ottoman
Country	No place, unknown, or undetermined
Location	Leiden, UB

Persistent URL	http://hdl.handle.net/1887.1/item:3379180
Restriction on access	Download provided.
Use and reproduction	Use of this resource is governed by the terms and conditions of the Creative Commons CC BY License

Digital Collections

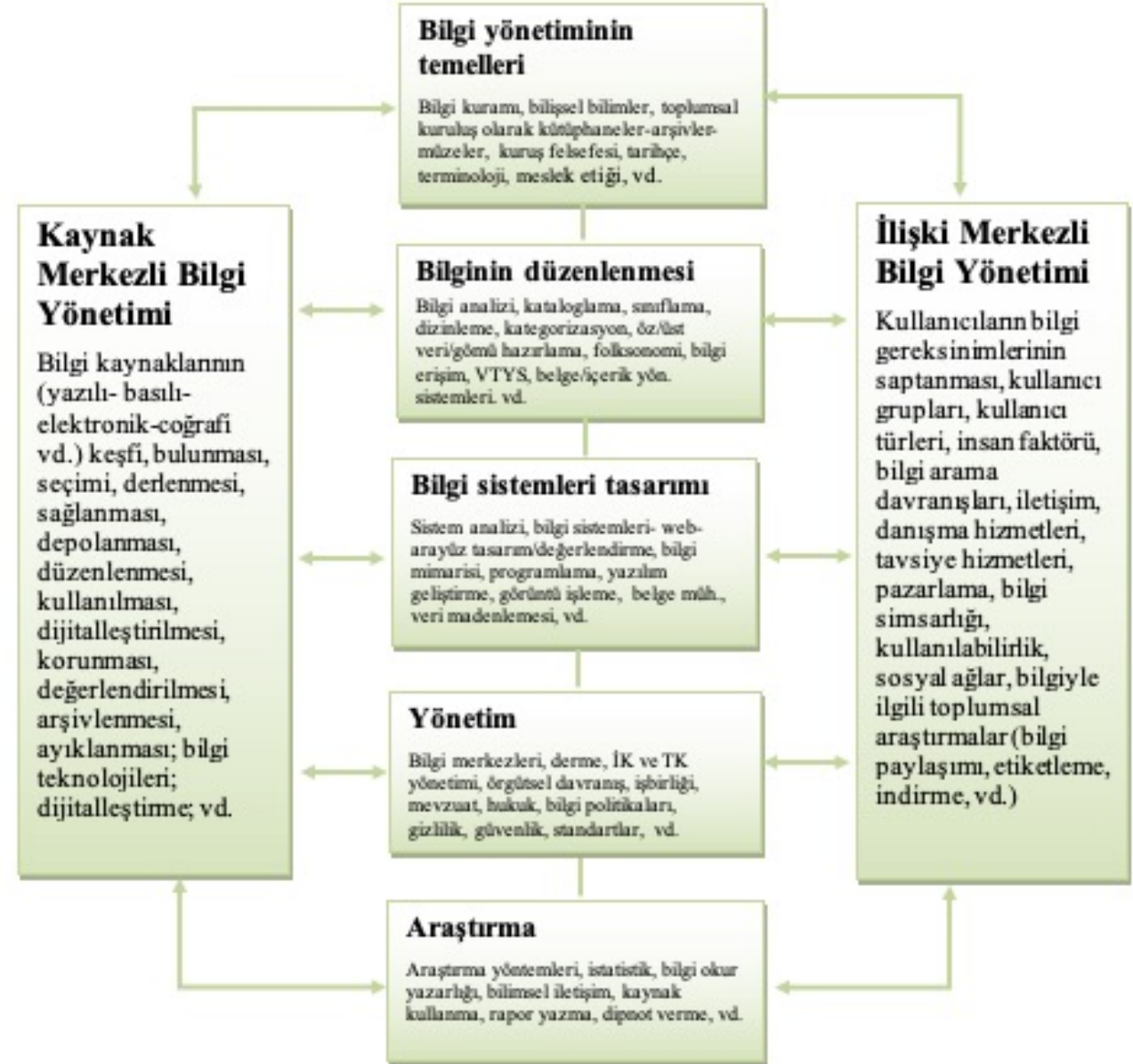
This item can be found in the following digital collections:

[Manuscripts, Archives & Letters](#) 🔍

Erişim/İlişki Merkezli Bilgi Yönetimi Eğitimi

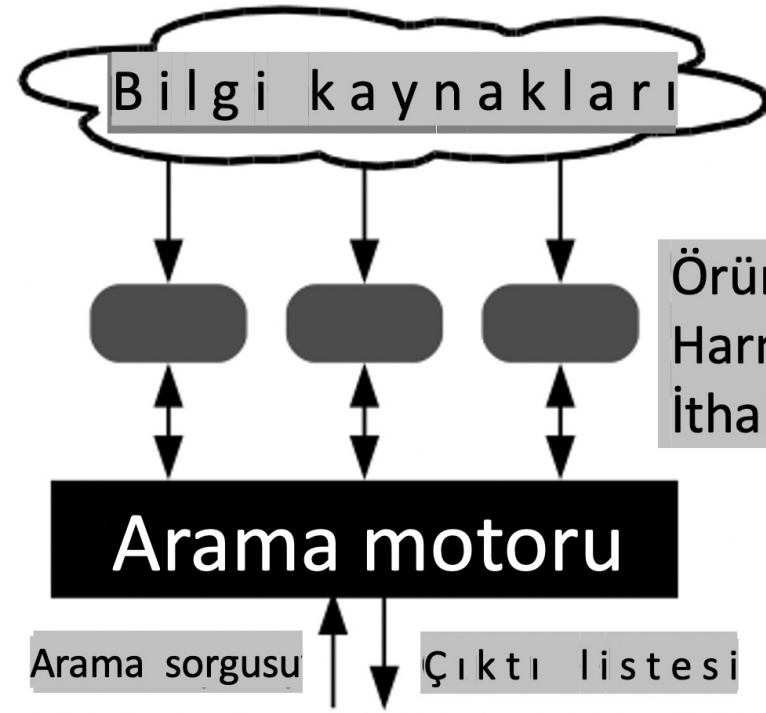
“Mesele olmak ya da olmamak değil.
Hayati mesele nasıl olmak ve nasıl
olmamaktır.”

— Abraham Joshua Heschel

Yapay Zekâ (YZ)

- Arama Motorları
- YZ: Yinelemeli Sinir Ağları (RNN) ve büyük veri işlemesine dayanan Büyük Dil Modelleri (LLM)
- Sohbet Robotları

Kaynak: <https://de.wikipedia.org/wiki/Suchmaschine>

sohbet robotları semantik anlamı nasıl kesinleştirir?

Sohbet robotları semantik anlamı kesinleştirmek için bir dizi yöntem ve teknik kullanır. İşte bu amaçla kullanılan yaygın yöntemler:

1. **Önceden Eğitilmiş Dil Modelleri:** Sohbet robotları, genellikle büyük metin veri setleri üzerinde eğitilmiş önceden eğitilmiş dil modelleri kullanır. Bu modeller, metinlerin semantik yapılarını ve anlamlarını öğrenir ve bu bilgiyi kullanarak anlamlı cevaplar üretir.
2. **Doğal Dil İşleme (NLP) Teknikleri:** NLP, metinleri analiz etmek ve anlamak için kullanılan bir dizi teknik içerir. Bu teknikler, cümle yapısı, kelime anlamı, dilbilgisi kuralları ve metin içindeki bağlamları değerlendirmeyi içerir.
3. **Kelime Gömme (Word Embedding):** Kelime gömme, kelimeleri semantik olarak benzerliklerine göre vektörlerle temsil etme tekniğidir. Bu, sohbet robotlarının kelime anlamlarını daha iyi kavramalarına ve anlamlı yanıtlar üretmelerine yardımcı olabilir.
4. **Bağlam Duyarlılığı:** Sohbet robotları, kullanıcının sorduğu soruları ve önceki mesajları dikkate alarak cevaplarını belirler. Bu, daha tutarlı ve bağlamsal olarak doğru yanıtlar sunmalarına yardımcı olur.
5. **Bilgi Tabanlı Çalışma:** Sohbet robotları, belirli bir konu veya alan hakkında bilgi sahibi olmak için önceden oluşturulmuş bilgi tabanlarını kullanabilirler. Bu tabanlar, semantik olarak doğru ve bilgiye dayalı yanıtlar üretmelerine yardımcı olur.
6. **Soru Anlama ve Yorumlama:** Sohbet robotları, kullanıcının sorduğu soruları anlamak ve doğru bir şekilde yanıtlamak için özel teknikler kullanabilirler. Sorunun yapısı ve içeriği

Regener

arama motorlarının semantik anlamı kesinleştirilmesi

Tümü Görseller Videolar Kitaplar Haberler : Daha fazla Araçlar

Yaklaşık 8 sonuç bulundu (0,32 saniye)

Ayhan KARAMAN
<https://www.ayhankaraman.com> · SEO ·

Semantik Arama ve SEO

Semantik arama terimi arama motorlarının doğal dil kullanılarak yapılan sorgulamaları daha iyi yorumlamaları ve işlemeleri için kullanılmaktadır. Ancak semantik ...

Eksik: kesinleştirilmesi | Şu terimi ara: [kesinleştirilmesi](#)

Diğer sorular :

Semantik arama motoru nedir?

Semantik arama ne demek?

Semantik Search nedir?

Semantik kelime ne demek?

Geri Bildirim

Optimist Hub
<https://www.optimisthub.com> · semantic-arama-anlam... ·

Semantic Arama (Anlamsal Arama) Nedir?

1 May 2019 — Arama motorları, bu tür aramalarda alakalı sonuçlar sağlamak için semantik arama ilkelerine daha fazla güvenmektedir. Günden güne artan ...

YZ Tabanlı Sohbet Robotları Geleceğin Soru Yanıtlama Sistemleri Olabilir Mi?

- Halihazırda YZ
 - Henüz dünya bilgisine sahip değil
 - Tam olarak doğal dili “anlamıyor”
 - Anlamı kesinleştiremiyor
- Yani YZ ne yaptığının farkında değil gibi gözüküyor
 - (Öte yandan . . . “Şimdiye kadar ne yaptığının farkında olan hiçbir bilgisayar tasarlanmadı; ama çoğu zaman biz de ne yaptığımızın farkında değiliz..”
--Marvin Minsky (YZ’nin babası)
- Yapay zekâ uygulamalarının gelişmesiyle birlikte arama motorları soru-yanıtlama sistemlerine dönüşürse bellek kurumlarının hâli “nic’olur”?

Bilgibilimin Geleceği

- Veri bilimi
- Bilgibilim “muhtemelen önümüzdeki 20 yılda ya da daha kısa bir sürede ortadan kaybolur” mu? (Tom Wilson)
 - Aracıya (intermediary) ihtiyacın giderek ortadan kalkması
 - Farklı uzmanlıklara ihtiyaç duyulması
- Kuantum bilgibilim
 - “ . . . bilginin işlenmesi, analizi ve iletimini incelemek için kuantum mekaniğinin ilkelerini bilgibilim ile birleştiren bir alan”

Kaynak: https://www.wikiwand.com/en/Quantum_information_science

In conversation E5 Tom Wilson (Project Oneness World, Naresh Agarwal)
<https://www.youtube.com/watch?v=aPkf-pg7Tvs&t=4266s> (1.11.07-1.13.51)

The Nobel Prize in Physics 2022

III. Niklas Elmehed © Nobel Prize Outreach
Alain Aspect

III. Niklas Elmehed © Nobel Prize Outreach
John F. Clauser

III. Niklas Elmehed © Nobel Prize Outreach
Anton Zeilinger

Bilgibilim Eğitiminin Geleceği

- İnsan-makine etkileşimi
- Kullanılabilir ve güvenilir bilgi
- Bilgi/veri güvenliği, gizlilik ve politika
- Uygulamalı veri bilimi
- Anlamsal bilişim, anlamsal arama motorları ve/ya da YZ tabanlı soru yanıtlama sohbet robotları
- Bilgibilimde YZ'nin etik ve sorumlu kullanımı
- Kuantum bilgi erişim (C.J.K. van Rijsbergen)

Bilgibilim Eğitiminin Geleceği

Yařar Tonta

yasartonta@gmail.com